

Emagalduek elizetan

Mespretxuz mintzo ohi gara beti emakume horietaz. Emagalduek? Haien izenak ba du hauzirik. Eta frantsesez ba du barrokismorik ere: «péripatéticiennes», «belles de nuit», «filles de joie», «prostituées». Denek ulertzeko moduan esanez, «putak».

Poniatowski jaunaren poliziak handik atera arte, horietako batzu, kale bazterra utzi eta elizetara sartu izan dira Frantzian: Lyonen, Marseillan, Grenoblen eta Parisen. Eliza ez baita gaur otoitz leku bakarrik. Babes leku eta protesta leku ere ba da: ikus, bestela, gose grebak eta eskubide eskakizun zenbait non egin ohi diren.

Frantziako emagalduek (zergatik emagalduek?) hauk ere, berentzako eskubideak eskatzeko sartu dira elizetara. «Status» bat, sozial egoera bidezko bat eskatzen dute. Eta gizartearen gezurrezko jokabidea, hipokrisia, salatzen. Baina oraindik ere biziago salatzen dutena, polizia-zenpaketa da. Diotenez, gizarteak ez ditu haintzat hartu nahi; eta, hala ere, haien beharra du. Poliziak edo-

Pariseko San Bernardo elizan

zein atxakiagatik (batipat ageriko probokazioagatik) zigortzen ditu, multen bidez eta espetxera eramanez.

Profesioa bera onhartzen ez delarik, profesio liberaleko inpostua ordaindu beharretan aurkitzen dira. Lan hau normal bat bezala presentatzen dute arazoa, eta, begi estalpen guztien gaineratik, «status» bat eskatzen, demandatzen.*

Hauzia aurrera eraman nahiz, elizak aukeratu dituzte. Lekurik hoberenak? Eliz agintariekin elkar hizketarik ukan dute. Eta hauen bidez gobernu agintariekin ere bai. Elizak ez du esan, emagalduek egoera onhartu beharrekoa denik. Egin duena, egin zezakeena da. Gogoratu egin du pertsonaren duintasuna. Ebanjelioak dioena berresan (zeruetako erreinuan gure aurretik izanen direla emagalduek) eta arazo hori sozialki aztertu beharrekoa dela aldarrikatu.*

Politikazko ezkerria hotz gelditu da emagalduek jokatzen dituzten lekuekin. Bat etorri da haiekin, poliziaren errepre-sioa kondenatzeko orduan. Baina hortik aurrera pauso gutti eman du. Izan ere, gizarte sozialista batetan, prostituzioak ez du lekurik, ezin dezake eduki, ez baitago mer-

kantzia eta trukagai bezala inor hartzerik. Nola nahi da, bada, kondizio hauetan ezkerria emagalduek alde ateratzea, emakume hauek beren egoera normaltzea eta haintzat hartzea eskatzen dutenean? Prostituzioa emakumearen degradazio bat dela gogoratzen du Alderdi Komunistak. Baina batez ere markatu nahi izan duena, hau da: diru iturri handia dela (aurten mila milioi franko berri, Barneko Ministru Poniatowskik berak agertu duenez). Ezkerrarentzat, Frantziako emagalduek planteatu dutena ez da lan hau arrunt bat, gizarte kontzeptzio bat ere atzetik dagoelako. Emakumearen urte hontan, emagalduek ere burua altxatu nahi dute. Baina nola? Frantzian behintzat, egin duten moduan, ez dago liberazio mugimendurik, izpiritu korporatista baitabil nagusiki tartean. Emakume hauek egin dituzten deklarapen guztietan, behin ere ez da ageri «chulo» edo «souteneur» delakorik, atzetik eta gordean dabilen «tratanterik». Zergatik uka guztiok dakigun egia hori? Libre bezala agertu dira beti emagalduek. Nork ez daki, ordea, azpitik dagoen itxuragabeko esplotazio hori? Atzetik dabilzan gizon horientzat, Frantziako 30.000 emakume hau merkantzi haragia besterik ez dira.

Problematika hontaz gehienbat jabetu den jendea, partiduetatik kanpora bizi den jendea izan da, «gauchiste» tankerakoak batipat. Ez noski, prostituzioa onhartzen dutelako. Prostituzioa ez, baina protesta bai. Zer salatzen? Denek aho batez salatzen dutena, zera da: zigortuak, denetarik ahulenak direla, hots, emagalduek. Hauek ez dute inongo babesik. Bezeroari, klienteari, ez zaio sekula deus egiten. Sostengatzaileari nekez egiten zaio minik. Eta, dirudienez, poliziak ez du interes gehiegirik, gauzak alda daitezen. Zergatik? Pentsa dezakezu: informazio iturri agortezina zaio giro hori. Txakur batzu tartean dirrelarik, txantaje batzuri esker, droga trafikoa, lapurrete eta hilketek buruz berri asko beregana ditzake poliziak, jendemodu hori giro hortan bizi da eta. (Eta —berriz ere, dirudienez— politikazko informazioen iturri ere ba da; baina hori, prostituzio modu eleganteago batzutan. Madame Claude-ren etxea ezaguna omen da Parisen).

Maitasuna ogibide denean, maitasunetik barik, gainerako edozertatik bizi da gizona. Eta emakumea.

Joanes LEKERIKA

OHARRA

ANAITASUNAREN irakurle!

Oraingo gizarte egoera hontan gauden bitartean, ba liteke, hargatik edo horregatik, aldizkaria beranduxeago kaleratzea. Geure aldetik benetan saiaturako gara, zenbaki guztiak har ditzazun. Hala ere, beharbada baten bat heltzen ez bazaizu, gure borondate ona haintzat hartzeko eskatzen dizugu, eta horregatik eskerrak ematen.